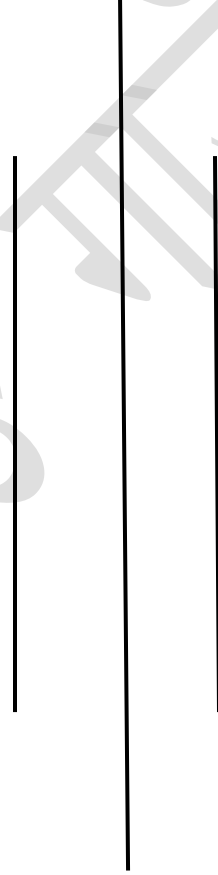

घरपझोड गाउँपालिका, मुस्ताङको

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

घरपझोड गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
जोमसोम, मुस्ताङ

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत हुने घरपझोड गाउँपालिकाको आठौँ गाउँ सभाको यस बैठकलाई अध्यक्षता गरिरहनु भएका सभा अध्यक्षज्यू, गाउँसभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत कर्मचारी मित्रहरू ।

- कोभिड १९ का नयाँ भेरियन्टले ग्रसित, त्रसित बनाएको स्वास्थ्य अवस्था, अस्तव्यस्त बनेको व्यवसाय र अल्मलिएको शिक्षा, निरन्तर वर्षाका कारण बस्ती जोखिमको त्रास तथा अन्य सामाजिक सेवाहरूमा चुनौतिहरू सामना गर्न जुटिरहेको असामान्य परिस्थितिमा यस गाउँपालिकाको आठौँ गाउँ सभामा गाउँपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गईरहेको छु । प्रथमतः यस गाउँ सभामा उपस्थित सबै गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरूलाई हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छु ।
- नेपाल लगायत विश्वका अन्य मुलुकहरूमा कोरोनाको कारणबाट ज्यान गुमाएका सर्वसाधारण जनता, जनप्रतिनिधि, कर्मचारीहरू सबै मानव समुदायप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु र सबै संक्रमित विरामीहरूको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना समेत गर्दछु । देशका विभिन्न स्थानमा हालै आएको वाढी तथा पहिरोमा परी ज्यान गुमाउने ती निर्दोष आत्माहरू प्रति पनि हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।
- संघीय लोकतान्त्रिक शासन व्यवस्था बमोजिम स्थापित यस घरपझोड गाउँपालिकाको आठौँ गाउँ सभामा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ का लागि वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा आफूलाई गौरवान्वित महसुस गरेको छु । गाउँपालिकाको विकास निर्माणको कार्यमा सबै सदस्यज्यूहरूको अमूल्य सल्लाह तथा सुझावहरू अपेक्षित रहेको बेहोरा समेत अनुरोध गर्न चाहन्छु ।
- संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि नेपाली जनताले गरेको लामो र गौरवपूर्ण ऐतिहासिक जनआन्दोलन, जनयुद्ध, मधेश आन्दोलन, शसस्त्र संघर्ष एवं सामाजिक परिवर्तनका निमित्त विभिन्न समयकालमा भएका बलिदानीपूर्ण संघर्षमा ज्यान गुमाउनु भएका ज्ञात अज्ञात सहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । साथै वेपत्ता एवं पीडित नागरिकहरूमा गहिरो सहानुभूति व्यक्त गर्दछु ।
- विश्वभर महामारीको रूपमा फैलिइरहेको कोरोना भाइरसको संक्रमण हुन नदिन र यसबाट प्रभावित जनताहरूको उपचार, उद्धारमा खटिएका सुरक्षाकर्मी, स्वास्थ्यकर्मी र राष्ट्रसेवक तथा स्वयंसेवकहरूमा उच्च सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु ।
- यस गाउँपालिकामा कोरोना संक्रमणलाई नियन्त्रण, रोकथाम र न्यूनीकरण गर्न एन्टिजेन किट, अक्सिजन कन्सन्ट्रेटर, पि. पि. सेट, पल्स अक्सिमिटर, राहत स्वरूप खाद्यान्न तथा स्वास्थ्य सामग्रीहरू उपलब्ध गराउनु हुने देशविदेशमा रहेका घरपझोडबासी, विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्था तथा राजनीतिकर्मीहरूप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।
- घरपझोड गाउँपालिकाबासी जनताले गाउँपालिकालाई समृद्ध तथा विकसित बनाउने अभिभारा हामीलाई सुम्पेको हुनाले जिम्मेवारीप्रति स्थानीय सरकार पूर्ण प्रतिबद्ध रहेको बेहोरा यस गरिमामय सभामा दोहोर्‍याउन चाहन्छु ।
- यस गाउँपालिकाका सबै घरपझोड गाउँबासीको चाहना र आकांक्षा बमोजिम विकास निर्माणका कार्यक्रमहरू अधि बढाउन दृढ संकल्पित रहेको छ र सोही बमोजिम कार्यक्रम तथा योजनाहरू कार्यान्वयन गर्दै आइरहेको पनि छ । यो महान कार्यमा सबै स्थानीय जनता तथा गाउँसभाका सबै सदस्यहरूको साथ र सहयोगको अपेक्षा गरेको छु ।
- संवैधानिक व्यवस्था अनुरूप स्थानीय सरकारको गठन भै संचालनमा आएको ४ वर्ष पूरा भएको छ । यो शासकीय प्रणालीको सवलीकरणको माध्यमबाट संविधानको पूर्ण कार्यान्वयनमा हाम्रो गाउँपालिका पूर्ण प्रतिबद्ध रहेको छ ।
- नेपालको संविधानले अंगीकार गरेको तीन तहको संघीय संरचनालाई कार्यमूलक बनाउने अभिभारा स्थानीय सरकारको सामू समेत रहेको छ । सबै राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सुरक्षा निकाय, नागरिक समाज,

पत्राकारजगत लगायत सबैलाई आ-आफ्नो क्षेत्रबाट नेपालको सविधान तथा अन्य सम्बन्धित ऐन कानूनहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सहयोग गर्न अपिल गर्दछु।

अध्यक्ष महोदय,

- हिमालपारीको जिल्ला मुस्ताङको मध्यभागमा अवस्थित यस गाउँपालिकाको तीव्र विकासको प्रचुर सम्भावना रहेको छ। यस गाउँपालिकाको समग्र उन्नती र प्रगतिको लागि आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ का लागि देहाय बमोजिमका नीति तथा कार्यक्रमहरूको प्रस्ताव गरेको छु। गत वर्षका प्रस्तावित सान्दर्भिक देखिएका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता प्रदान गरेको छु।

यस नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू देहाय अनुसार प्रस्ताव गरेको छु।

नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू

- नेपालको संविधान
- प्रचलित कानूनी व्यवस्था
- राष्ट्रिय, प्रदेश र स्थानीय नीति, योजना र लक्ष्य
- अनुभव तथा सिकाई आदि

चालु आ.व.को हालसम्मका प्रमुख उपलब्धिहरूको संक्षिप्त विवरण:

- **भौतिक उपलब्धी**
 - चालु आ.व. २०७७/७८ मा ३ लाख भन्दा कम लागत भएका योजनाहरू २४ वटा, ५ लाख भन्दा माथी लागत इष्टिमेट भएका योजना संख्या ५७ वटा, १६०० मिटर ग्यावियन तटबन्धन बनाईएको,
 - २१० मिटर RCC Shear wall को काम भएको,
 - जोमसोम देखि जोमसोम भ्यु टावर सम्म रेलिङ्ग सहित सिडीमा ३७०० मिटर निर्माण हुँदै गरेको,
- **आर्थिक सामाजिक उपलब्धी**
 - वडाबाट माग भएर आएका बिउ, मल, औषधी खरिद तथा वितरण शतप्रतिशत,
 - कृषकहरूलाई घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, मुस्ताङसँगको सहकार्यमा कृषि औजार (ट्याक्टर) मर्मत सम्भार तालिम सञ्चालन, वडास्तरीय हिउदे फलफूल बगैचा व्यवस्थापन तालिम,
 - लुलुगाईलाई पालक कृषकहरूलाई प्रतिस्पर्धा गरी उत्कृष्ट कृषकलाई पुरस्कृत गर्ने कार्य भईरहेको, औषधी खरिद तथा वितरण भईरहेको,
 - दुईवटा आधारभूत विद्यालयमा ICT ल्याब अनुदान प्रदान गरीएको र कम्प्यूटर ल्याब स्थापना भएको,
 - गाउँ पालिकाको कार्यक्रम अन्तर्गत ४ वटा आधारभूत विद्यालयमा कक्षा(१-३) मा छाँपामय कक्षाकोठा निर्माण भएका छन्।
 - गाउँपालिकाको एक मात्र संस्थागत विद्यालयलाई प्रविधिक विषय पढाउने गरी कक्षा ११ थपको अनुमति दिईएको छ।
 - महिला स्वास्थ्य स्वयंम सेविकाको लागि आँखा, नाक, कान, घाटि तथा मुख सम्बन्धी स्वास्थ्य तालिम सम्पन्न भएको छ।

- गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास तर्फ ६५ जना नयाँ लघु उद्यमीहरू सिर्जना गरी हालसम्म ४१ जनालाई सीप विकास तालिम प्रदान गरि प्रविधि हस्तान्तरणमा बाखापालनको लागि बाखा वितरण, कुखुरापालनको लागि कुखुरा वितरण गर्ने र झिलिङ्गा उत्पादन गर्ने मेशिनरीको खरिद भई सकेको ।

- **वातावरणीय उपलब्धी**

- हाल सम्म हरेक बस्तीहरूमा फोहोरमैला संकलन भवन निर्माण गरिएको,
- घरपझोड गाउँपालिकाको विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७७ निर्माण भएको,
- प्राकृतिक प्रकोपमा, आगलागीमा परी धनजन क्षति भएकालाई राहत उपलब्ध गराईएको ।

- **संस्थागत उपलब्धी**

- हरेक वडाबाट घटना दर्ता, सामाजिक सुरक्षा भत्ता दर्ता अनलाईनबाट गरिएको, सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैंकबाट वितरण गरिएको,
- घटना दर्ता किताबहरूलाई डिजिटाइजेसन गर्ने काम सम्पन्न भएको,
- योजना सफ्टवेयरको खरिद गरिएको,
- राजस्व सफ्टवेयर प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन भईरहेको

अब म क्षेत्रगत रूपमा नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

आर्थिक विकास

१. यस गाउँपालिकाको आर्थिक उपार्जन गर्ने मुख्य कृषि क्षेत्र हो। यहाँको स्याउ, आलु तथा अन्य तरकारीहरू स्वदेश तथा विदेशमा समेत प्रख्यात छन्। कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण गर्दै आगामी वर्ष कृषि क्षेत्रको व्यवसायीकार्य गर्न कार्यक्रमहरू तय गरिनेछ। खेतियोग्य जमिनमा साझेदारीमा तारबार लगाउने देखि पशुपालन व्यवसायको प्रबर्द्धनका लागि कार्यक्रमहरू तय गरिनेछ।
२. गाउँपालिका भित्र रहेका बाँझो जमिनको सदुपयोग गरी खेती लगाउनका लागि कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। कृषियोग्य जमिनहरूलाई बाँझो नरहने गरी आगामी आर्थिक वर्षबाट विशेष कार्यक्रमहरू लागू गर्ने नीति गाउँपालिकाले लिनेछ। गाउँपालिकाकै अग्रसरतामा भूमि योजना निर्माण गरी कृषि उत्पादनलाई वृद्धि गरिनेछ।
३. कृषि क्षेत्रका कामकारवाहीलाई व्यवस्थित गर्दै कृषकहरूलाई सहजीकरण गर्नलाई आगामी आ.व.मा एक जना कृषि अधिकृत दरबन्दी सिर्जना गरी करारमा पदपूर्ति गरिनेछ।
४. गाउँपालिका क्षेत्रमा उत्पादन हुने फलफूल तथा कृषि उपजहरूको सहज भण्डारण गरी तुलनात्मक रूपमा बजार मूल्य बढी हुने समयमा बिक्री वितरण गर्नको लागि एक चिस्यान केन्द्र स्थापना गर्ने नीति गाउँपालिकाको रहि आएको छ । संघीय तथा प्रदेश सरकार समेतको सहयोगमा चिस्यान केन्द्र स्थापनाको लागि गाउँपालिकाले परिणाममुखी पहल गर्नेछ ।
५. जौ, ऊवा, फापर तथा तिते फापरजस्ता रैथाने बालीहरू यस क्षेत्रका पहिचान हुन्। यस्ता रैथाने बालीहरू आजभोलि संकटापन्न अवस्थामा पुग्न लागेका छन्। आगामी आर्थिक वर्षमा त्यस्ता बालीहरूको पुनरागमन गराउन कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गरी कार्यक्रमहरू अघि बढाइनेछ । वार्षिक कृषि क्यालेन्डर निर्माण गरी कृषकहरूलाई कृषि उत्पादन चक्रमा सहजता प्रदान गर्ने नीति लिईएको छ।
६. यस गाउँपालिकामा प्रचुर सम्भावना रहेको ओखर खेती गर्न कृषकहरूलाई प्रोत्साहित गरिनेछ।

७. यस गाउँपालिकाभित्र बालीनालीमा विषादी र रसायनिक मलको प्रयोगलाई क्रमशः न्यूनीकरण गर्दै लगिनेछ। प्राङ्गारिक मल तथा परम्परागत घरायसी किटनाशक ओषधीको प्रयोग गरी अन्नवालीहरूको उत्पादन गर्न जोड दिइनेछ।
८. परम्परागत कृषि प्रणालीलाई प्रतिस्थापन गरी उत्पादकत्वलाई अभिवृद्धि गरी कृषकहरूको जीवनस्तर सुधार्नका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू लागू गरिनेछ। कृषि सामग्री खरीद तथा बीउ बीजन वितरणमा दिइँदै आएको अनुदानलाई निरन्तरता दिइनेछ।
९. यस गाउँपालिकाको पहिचानको रूपमा लुलु गाईको संरक्षणका लागि गाउँपालिकाले आवश्यक पहल गर्नेछ। लुलु गाई पालक किसानहरूलाई प्रतिस्पर्धा गराई उत्कृष्ट हुनेलाई प्रोत्साहन स्वरूप पुरस्कृत गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ। यस बाहेक थप कार्यक्रम समेत समावेश गरिनेछ।
१०. यस गाउँपालिकामा गण्डकी प्रदेश सरकारको प्राविधिक सहयोग र नेपाल सरकारको एक स्थानीय तह एक उद्योग ग्राम कार्यक्रम अन्तर्गत उद्योग ग्राम स्थापना गर्ने सम्बन्धी प्रारम्भिक कार्य शुरु भइसकेको छ। आगामी आर्थिक वर्षमा सो उद्योग ग्रामको सम्भाव्यता अध्ययन पूरा गरी भौतिक संरचनाहरू निर्माण कार्य प्रारम्भ गर्ने नीति लिइनेछ।
११. चालु आ.व. देखि उद्योग शाखा संचालन भई गरिवी निवारणको लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न सीप मूलक तालिमहरू संचालन हुँदै आएको छ र तालिम प्राप्त उद्यमीहरूलाई प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ। साथै आगामी वर्षमा पनि यो कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
१२. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सबैखाले व्यवसायीहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने तथा सामानहरूको वैज्ञानिक मूल्य प्रणाली कायम गर्न सबै पसलहरूमा अनिवार्य मूल्यसूची राख्न लगाईनेछ।
१३. नेपाल सरकारबाट सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबास सम्बन्धी समस्याहरूलाई समाधान गर्न एक छुट्टै आयोग गठन गरी कार्यप्रारम्भ समेत भईसकेको छ। यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका भूमिहीन सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबास सम्बन्धी विद्यमान समस्या समाधानको लागि ५ वटै वडाबाट सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबासको अभिलेख तयार भई आएको हुँदा गाउँपालिकास्तरीय सहजीकरण समिति गठन भई कार्य प्रारम्भ गरिनेछ।
१४. गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका अति गरिव लघु उद्यमीहरूलाई प्रोत्साहित गरी त्यस्ता उद्यमीहरूबाट कुनै वस्तुको उत्पादन, प्रशोधन, वजारीकरण लगायतका सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) को स्थापना गरी प्रभावकारीरूपले परिचालन गरिनेछ।
१५. थकाली सँस्कृतिको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्नका लागि संघीय सरकार र गाउँपालिकाको संयुक्त लगानीमा थकाली सङ्ग्रहालयको स्थापना गरिनेछ।

अध्यक्ष महोदय

१६. घरपझोड गाउँपालिकाको विकासको मुख्य आधार मध्येको एक पूर्वधार पर्यटन व्यवसाय नै हो। विद्यमान कोभिड १९ को संक्रमणको जोखिमले पर्यटन व्यवसाय धरासाही बनेको छ। कोभिड १९ को जोखिम न्यून भई जनजीवन सामान्य बनेपछि गाउँपालिकाको पर्यटन व्यवसायलाई उकास्नको लागि गाउँपालिकाले आवश्यक योजनाहरू ल्याउनेछ।
१७. यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका महत्त्वपूर्ण प्राचीन धरोहरहरू तथा धार्मिक र साँस्कृतिक महत्त्वका क्षेत्रहरूको पहिचान गरी प्रदेश सरकारको पुरातात्विक महत्त्वको प्रोफाइलमा सूचिकृत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ। जसले गर्दा यस गाउँपालिकाका पुरातात्विक महत्त्वका धरोहरहरूको प्रचार प्रसार हुनेछ।
१८. आगामी आर्थिक वर्षमा जोमसोममा पर्यटन सूचना केन्द्र स्थापनाको लागि कार्यहरू अघि बढाइनेछ। यस कार्यमा नेपाल पर्यटन बोर्ड तथा अन्य संघ संस्थाको सहयोग लिइनेछ।

१९. होमस्टेका माध्यमबाट स्थानीय परिकार तथा रहनसहन र संस्कृतिको संरक्षण सम्बर्द्धन गर्न व्यवसायीहरूलाई प्रोत्साहित गर्ने नीति लिइनेछ। स्थानीय थकाली परिकारहरूको प्रचार प्रसार गरिनेछ। होमस्टेहरूमा स्थानीय साँस्कृतिक कार्यक्रमबाट पाहुनाहरूको स्वागत गर्ने व्यवस्था मिलाउन सञ्चालकहरूलाई प्रशिक्षित गर्ने नीति लिइनेछ।
२०. मिनी मुस्ताड परियोजना यस गाउँपालिका र देशकै लागि नौलो र महत्वपूर्ण परियोजना हो। गाउँपालिकाको गौरवको आयोजनामा रहेको यस परियोजना DPR बमोजिम निर्माण गर्न आगामी आर्थिक वर्षमा पनि प्रदेश सरकार र संघीय सरकारबाट बजेट व्यवस्थापनका लागि एकीकृत पहल गरिनेछ।
२१. दुम्बा ताल, क्षमा ताल, मार्फा गाउँ, याकखर्क, छैरो गाउँ, चिमाङ गाउँ, ठिनी गाउँ तथा स्याङ गाउँहरूको प्राकृतिक सौन्दर्यताको प्रचार प्रसार गर्ने कार्यले आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता पाउनेछन्। समग्र घरपझोड गाउँपालिकाको तथ्याङ्क सहितको डिजिटल प्रोफाइललाई नयाँ स्वरूप दिई सार्वजनिक गरिनेछ।
२२. यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको जोमसोम भ्यूटावरसम्म जाने सिँढी निर्माणको कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ। यो परियोजनालाई यसै आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा पूरा गर्ने गरी काम भैरहेको छ। यस्ता पर्यटकीय स्थलहरूको निर्माणले पर्यटकको जोमसोम बसाईलाई लम्ब्याउन सहयोग पुग्नेछ र अन्ततोगत्वा गाउँपालिकाको आर्थिक विकासमा समेत सहयोग पुग्नेछ।
२३. यस गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका सहकारीहरूको दर्ता तथा नवीकरणका कार्यहरू व्यवस्थित गरिनेछ। सबै सहकारी संस्थाहरूको विवरणलाई अनलाईन प्रविधिमा आधारित बनाउने प्रयास गरिनेछ। सहकारी सदस्यहरू तथा व्यवस्थापकहरूलाई क्षमता अभिवृद्धिका लागि तालीम तथा प्रशिक्षणका कार्यक्रमहरूका लागि सहजीकरण गरिनेछ।
२४. सहकारी क्षेत्र, निजी तथा सहकारी क्षेत्रको समन्वयात्मक सहकार्यबाट केही नमूना विकासात्मक कार्यहरूको प्रारम्भ गर्ने नीति लिइनेछ।
२५. योजनावद्ध विकास प्रयासले मात्र लक्षित उद्देश्यहरू हासिल गर्न सकिने हुनाले उपलब्ध श्रोत साधनको अधिकतम उपयोग गर्ने नीति लिइनेछ। यस गाउँपालिकाको समग्र क्षेत्रहरूको समानुपातिक तथा समन्यायिक विकास प्रयासलाई संस्थागत गर्नको लागि चालु आर्थिक वर्षमा गाउँपालिकाको आवधिक योजना निर्माण गरी आगामी आ.व. देखि पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
२६. हाम्रो गाउँपालिका प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सौन्दर्यताको खानी हो। खेलकुदका कार्यक्रमहरूको आयोजनाबाट समेत पर्यटन प्रवर्धन गर्न सकिने प्रशस्त सम्भावना बोकेको गाउँपालिका पनि हो। आगामी आर्थिक वर्षबाट विभिन्न साहसिक तथा अन्य खेलकुद सञ्चालनका पूर्वाधारहरू निर्माण गर्नेतर्फ आवश्यक प्रकृया अघि बढाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
२७. यस गाउँपालिका क्षेत्रमा साहसिक खेलहरू जस्तै: रक क्लाइम्बिङ, माउन्टेनेरिङ, साइक्लिङ, जंगल सफारी, हाइकिङ, हाई अल्टिच्युड दौड, र्यापिडिङ र बर्ड वाचिङ जस्ता खेलहरूका लागि पूर्वाधार निर्माण गर्ने तर्फ गाउँपालिकाले सम्भाव्यता अध्ययन गरी कार्यक्रम लागू गर्ने नीति लिइनेछ।
२८. यस गाउँपालिकाको वडा नं ५ मा रहेको क्षमा तालको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने कार्यमा जोड दिइनेछ। आगामी आ.व. २०७८/०७९ मा क्षमा तालसम्म पुग्ने सिँढी निर्माण गर्न नेपाल पर्यटन बोर्डसँग सहकार्य गरिनेछ।

अध्यक्ष महोदय

२९. अब म आगामी आर्थिक वर्षका लागि सामाजिक विकास तर्फका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई यस गरिमामय गाउँ सभाको बैठकमा प्रस्ताव गर्न चाहन्छु।

सामाजिक विकास

३०. कोरोना महामारीको संक्रमणलाई रोकथाम, न्यूनीकरण र नियन्त्रणमा राहत तथा उद्धार र उपचारका लागि आगामी आर्थिक वर्षमा श्रोतको सुनिश्चितता गरिनेछ । कोरोना व्यवस्थापनका लागि आवश्यक स्वास्थ्य सामग्री वितरण व्यवस्था गरिनेछ । आवश्यक परेको खण्डमा सबै खर्च शीर्षकहरूबाट कोरोना कोषमा आवश्यक बजेट रकमान्तर गर्न मिल्ने नीति लिइनेछ । जनताको जीउ ज्यानको सुरक्षाको लागि गाउँपालिकाले आवश्यक पहलकदमी लिनेछ ।
३१. कोभिड सम्बन्धी व्यवस्थापनका लागि परीक्षणको दायरालाई वृद्धि गरिनेछ ।
३२. मानिसको अमूल्य निधी रहेको विषयमा यस गाउँसरकार दृढसंकल्पित छ र सो बमोजिम कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन गर्ने तर्फ अग्रसर पनि छ । आगामी आर्थिक वर्षमा पनि विगत वर्षहरूमा जस्तै नागरिकहरूलाई शारिरीक, मानसिक तथा सामाजिक रूपमा स्वस्थ रहन सहयोग पुग्ने कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन गरिनेछ । यसका लागि प्रदेश तथा संघीय सरकारबाट घोषित कार्यक्रमहरू समेत समावेश हुनेछन् ।
३३. **प्रत्येक वडामा कम्तिमा एक स्वास्थ्य संस्था** सन्चालनमा आई सकेको छ । आगामी आ.व. देखि स्याङ आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र र चिमाङ आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रको नवनिर्मित भवनबाट स्वास्थ्य सेवा सुचारु रूपले दिइनेछ ।
३४. स्वास्थ्य संस्थाहरूमा औषधीको उपलब्धता सुनिश्चित गरिनेछ । स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्तिहरूलाई आवश्यकता बमोजिमका तालिमका कार्यक्रमहरू लागू हुनेछन् । घरपझोडवासी जनताहरूको लागि जनस्वास्थ्य क्षेत्रमा कुनैपनि रिक्तताको महशुस नहुनेगरी कार्यक्रमहरू एकीकृत रूपमा लागू गरिनेछ ।
३५. पुरातात्विक एवम् गाउँपालिकाको ऐतिहासिक धरोहरको रूपमा रहेको घरपझोड किल्लालाई संरक्षण, सम्बर्धन तथा प्रचारप्रसार सहित सौन्दर्यीकरण गर्नको लागि थप कार्यक्रमहरूको लागि गाउँपालिकाबाट पहल गरिनेछ । आकर्षक बौद्धस्तुपा निर्माण कार्य भई रहेको छ र यस क्षेत्रभित्र पर्यटन सूचना केन्द्र निर्माणको लागि नेपाल पर्यटन बोर्डमा पहल भईरहेको छ ।
३६. घरपझोड किल्लाको स्वरूपलाई यथावत कायम राख्दै बृक्षारोपण गरी हरियाली बनाउनको लागि पानीको व्यवस्थापन गर्ने कार्य सम्पन्न भई सकेको छ । साथै D.P.R. मा उल्लेख भए अनुसारको कार्यहरूलाई समेत प्राथमिकता दिइनेछ ।
३७. ऐतिहासिक लोक संस्कृतिको प्रतिरूप स्थानीय भाषा, लोक बाजा, लोक भाका तथा नृत्यहरू, खिला, फाला, त्युङ्ला तथा तोरन्ला लगायतका स्थानीय पर्व र धर्मको संरक्षण गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ ।
३८. माध्यमिक तहसम्मको विद्यालयहरूको व्यवस्थापन संविधानतः अहिले गाउँपालिकाको अधिकार क्षेत्रभित्र रहेको छ । यस गाउँपालिकामा रहेका सबैखाले विद्यालयहरूको प्रभावकारी व्यवस्थापनमा गाउँपालिकाले सहयोग गर्ने नीति लिनेछ । माध्यमिक तहसम्मका विद्यालयहरूको प्रभावकारी व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिकाको शिक्षा ऐन अनुसार स्थानीय शिक्षा नियमावली तयार गरी लागू गरिनेछ । आधारभूत विद्यालयहरूलाई गाभ्ने नीति लिइनेछ ।
३९. सामुदायिक विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर सुधारका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । संस्थागत विद्यालय तथा सामुदायिक विद्यालयहरूलाई समन्वयात्मक रूपमा अगाडि बढाउन असल अभ्यासहरूको आदान प्रदान गराउने नीति तथा कार्यक्रमहरू लागू गरिनेछ । प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयहरूलाई प्रविधि मैत्री शिक्षा बिकासमा जोड दिइनेछ ।
४०. पूर्व बाल विकास कक्षाहरूमा अध्यापनरत सहजकर्ताका लागि तालिम कार्यक्रम सञ्चालन तथा तोकिएको अनुसारको सेवा सुविधा उपलब्ध गराइनेछ ।
४१. शिक्षक तालिम कार्यक्रमलाई आगामी आर्थिक वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ । विद्यालयहरूको भौतिक संरचना सुधारका लागि गण्डकी प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकारको सहलगानीमा थप कार्यक्रमहरू लागू गरिनेछ ।
४२. यस गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने गरिव, दलित, जेहेन्दार, धौलागिरी प्राविधिक शिक्षालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई दिएको स्थानीय छात्रवृत्ति कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

४३. विद्यालयस्तरमा भर्ना गरिने करार शिक्षकहरूलाई पूर्ण प्रतिस्पर्धामा आधारित बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ। शैक्षिक सत्र २०७८ मा कक्षा १ देखि ३ सम्मको तयार गरिएको स्थानीय पाठ्यक्रमलाई पूर्णता दिई लागू गरिनेछ।
४४. आगामी आर्थिक वर्षभित्र गाउँपालिकाको शिक्षा प्रोफाइल तथा गाउँ शिक्षा योजना तयार गरि कार्यान्वयन गरिनेछ।
४५. सबै सामुदायिक, संस्थागत तथा बौद्ध गुम्बाहरूमा सञ्चालन भएका विद्यालयहरूको अध्ययन अध्यापनमा सहयोग पुग्ने गरी कानूनी तथा प्रकृयागत सुधार गरिनेछ र त्यसका लागि आवश्यक सुधार कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ। सम्भव भएसम्म सबै गुम्बा तथा मठमन्दिरहरूमा सि.सि क्यामेरा जडान गर्ने उद्देश्य रहेको छ।
४६. विद्यमान कोरोनाको संक्रमणको जोखिमले लामो समयदेखि विद्यालयहरूको पठनपाठन प्रभावित भईरहेको अवस्थालाई मध्यनजर गरी विद्यार्थीहरूलाई वैकल्पिक शिक्षण सिकाई विधीबाट पठनपाठन गराउने सम्बन्धमा गाउँपालिकाले आवश्यक पहलकदमी लिनेछ। यस कार्यमा सबै शिक्षाप्रेमी, जनसमुदाय तथा शिक्षकवर्ग र सरोकारवाला नागरिकहरूको उल्लेख्य साथ सहयोगको अपेक्षा गरिएको छ।
- अध्यक्ष महोदय तथा सभाका सदस्यज्यूहरू**
४७. वडाहरूमा कार्यरत महिला स्वयं सेविकाहरूलाई प्रदान गरिदै आएको प्रोत्साहन भत्तालाई आगामी वर्षपनि निरन्तरता दिइनेछ। सुत्केरी महिलाहरूलाई संघीय सरकारबाट प्रदान गरिदै आएको यातायात खर्चका अलावा यस गाउँपालिकाले थप पौष्टिक आहार खर्च प्रदान गर्दै आएकोमा त्यो कार्यक्रम आगामी वर्ष पनि निरन्तर हुनेछ। गर्भवती महिलाहरूको नियमित स्वास्थ्य परीक्षण गराउने तथा स्वास्थ्य संस्थामा नै प्रसूति गराउन सबै सम्बन्धित घरपरिवारलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
४८. मुस्ताङ जिल्ला अस्पतालको नयाँ भवन निर्माण सम्बन्धमा गण्डकी प्रदेश सरकारको योजना बमोजिम चालू आर्थिक वर्षबाटै शुरु भईसकेको छ। सुविधा सम्पन्न अस्पताल भवनको निर्माण कार्यमा गाउँपालिकाले आवश्यक समन्वय र सहकार्य गर्नेछ र समयमानै भवन निर्माणको कार्य सम्पन्न गराउन पहल गर्नेछ।
४९. स्वच्छ पिउने पानीको व्यवस्था तथा स्वच्छ वातावरणमा जिउन पाउने संविधान प्रदत्त मौलिक हकप्रति यस गाउँपालिका सचेत र सजग रहेको छ। सबै गाउँपालिकाबासीहरूलाई स्वच्छ पिउने पानीको व्यवस्था गर्न स्थानीय सरकार अग्रसर रहिरहेको छ र यसै नीतिलाई आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइनेछ। गाउँपालिकाभित्र रहेको जलस्रोतको समुचित उपयोग, संरक्षण, व्यवस्थापन तथा जलस्रोतको बहुउपयोगी विकासका लागि एवम् १ मेगावाट सम्मको विद्युत उत्पादन, प्रसारण र वितरणलाई व्यवस्थित गर्न स्थानीय जलस्रोत विधेयक निर्माणका लागि यसै गाउँसभामा पेश गरिनेछ।
५०. सरसफाई सभ्य समाजको द्योतक हो। यसै विषयलाई हृदयम गर्दै गाउँपालिकाको सरसफाईमा स्थानीय सरकार लागिरेहेको छ। पवित्र कालीगण्डकी नदीको पवित्रतालाई अक्षुण्ण राख्दै गाउँपालिकाले फोहोरमैला व्यवस्थापनमा विशेष ध्यान दिनेछ।
५१. आगामी आर्थिक वर्षमा फोहोरमैला व्यवस्था सम्बन्धी जनचेतनामूलक तालीम कार्यक्रमको आयोजना गरिनेछ र सकेसम्म थोरै फोहोर उत्पादन गर्ने र उत्पादित फोहोर घरमै व्यवस्थापन गर्ने तरिका सिकाइनेछ। घरमा व्यवस्थापन गर्न नसकिएको फोहरलाई त्यसको वर्गीकरण गरी छुट्टाछुट्टै प्याकेटीड गरी सम्बन्धित ठाउँमा पठाउने र घरपझोड गाउँपालिकालाई स्वच्छ र सफा बनाउने नीति लिइनेछ।
५२. घरपझोड गाउँपालिका बौद्ध र हिन्दू धर्मात्मिकहरूको अनुपम मिश्रणको नमूना हो। यस क्षेत्रमा भएका सबै धर्म, संस्कृति, चालचलन, रीतिरिवाज, भेषभूषाको गाउँपालिकाले संरक्षण, प्रवर्धन गर्दै लगिनेछ।
५३. मुस्ताङ जिल्ला तुलनात्मक रूपमा महिलामैत्री जिल्ला हो। यसलाई कायमै राख्दै महिला सशक्तिकरणका यस गाउँपालिका भित्र रहेका महिला सहकारी संस्था, महिला विकास समिति, महिला तथा आमा समूहका पदाधिकारीलाई भाषणकला तथा उदघोषण तालिमहरूबाट प्रशिक्षित गराई महिलाहरूको क्षमतामा अभिवृद्धि गरिनेछ।

५४. हाल विद्यमान कानूनहरूको बारेमा महिला तथा पुरुषहरूलाई सचेतीकरण गरिनेछ ।
५५. यस गाउँपालिकाभित्र रहेका सबै अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूले वर्गिकृत अपाङ्गता परिचयपत्र उपलब्ध गराइनेछ ।
५६. यस गाउँपालिकाभित्र रहेका ६० वर्ष माथिका सबै जेष्ठ नागरिकहरूलाई परिचय पत्र उपलब्ध गराइनेछ ।
५७. अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा जेष्ठ नागरिकहरूलाई सम्मान गरिने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५८. यस गाउँपालिकालाई बालमैत्री गाउँपालिका बनाउनको लागि बालक्लब, गापा स्तरीय बालसञ्जाल पुनरगठन तथा बालबालिकाहरूको क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५९. गत आ.व. जस्तै चालु आ.व. २०७८।०७९ मा पनि यस गाउँपालिका भित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूबाट २०७८ को SEE मा साधारण र प्राविधिक धार तर्फका उत्कृष्ट छात्र १ र छात्रा १ गरि जम्मा ४ जनालाई पुरस्कृत गरिने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६०. बालबलिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिकहरूलाई लक्षित गरि विद्यालय तथा समुदायस्तरमा आँखा, दाँत तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी शिविरहरू सन्चालन गरिनेछ ।
६१. यस गाउँपालिकाको लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट परीक्षण (GESI Audit) गरिनेछ ।
६२. स्थानीय विकास निर्माणका कार्यक्रमहरूमा महिलाहरूको मात्र सहभागिता भएका केही उपभोक्ता समिति गठन गरी नमूनाका रूपमा आयोजना कार्यान्वयन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ । यस्ता कार्यहरूले महिलालाई थप प्रोत्साहित गर्नेछ र आगामी दिनहरूमा थप महिलामैत्री कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । प्रत्येक वडा समितिहरूले महिलाहरूको नेतृत्वमा योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्न प्रोत्साहित गर्नेछन् ।
६३. महिला सशक्तिकरणका लागि आगामी वर्षमा थप तालिमका कार्यक्रमहरू आयोजना हुनेछन् । आमा समुह तथा महिला समूहको समाज घरहरूको मर्मत संभार गर्ने तथा ती घरहरूलाई सुविधामैत्री बनाउने नीति लिइनेछ ।
६४. सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने ७० वर्ष भन्दा माथिका जेष्ठ नागरिक अन्य, ६० वर्ष भन्दा माथिका जेष्ठ नागरिक दलित, ६० वर्ष भन्दा माथिका एकल महिला, सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने पूर्ण अपाङ्गता, अति अशक्त अपाङ्गता व्यक्तिहरूलाई आगामी आ.व. मा पनि उपचार खर्च वापत प्रति व्यक्ति रु १ हजारको दरले वितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६५. स्थानीय सामाजिक सुरक्षा कोषबाट विपन्न विरामीहरूको लागि उपचार खर्च वापत आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६६. जातीय विभेद समाजको कलक हो विकासको विरोधी हो । त्यसैले जातिय विभेद अन्त्यका लागि गाउँपालिकाले कार्यक्रमहरू आयोजनाको गर्नेछ । जातिय विभेदको समुल अन्त्यका लागि आवश्यक योजना निर्माण गरी कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
६७. युवा पिढीहरूलाई शारीरिक तथा मानसिक विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नका लागि खेलकुदको पूर्वाधार निर्माण गर्दै लगिनेछ । जोमसोममा आधुनिक खेल मैदान कार्य शुरु भइसकेको विद्यमान अवस्थामा सो खेल मैदानको छिटो भन्दा छिटो निर्माण कार्य पूरा गर्ने नीति लिइनेछ । यसै वर्ष सम्पन्न हुने बहुउद्देशीय सभाहललाई उपयोगमा ल्याइनेछ ।
६८. यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको न्यूनतम रोजगारीको अवसर प्रदान गर्ने नीति आगामी आर्थिक वर्षमा पनि लिइनेछ । यस्ता कार्यक्रमहरू प्रभावकारी र उद्देश्यपरक रूपमा सञ्चालन गर्न वडा समिति तथा स्थानीय जनताहरूको नेतृत्वदायी भूमिका गाउँपालिकाले अपेक्षा गरेकोछ ।

अध्यक्ष महोदय

६९. अव म आगामी आर्थिक वर्ष यस गाउँपालिकाले पूर्वाधार विकास तर्फ अंगीकार गर्ने नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

पूर्वाधार विकास

७०. गाउँपालिकाको मुख्य प्रशासनिक भवन रहेको स्थान जोमसोम बजारदेखि सबै वडा कार्यालयहरू जोड्ने कच्ची सडकहरूको स्तरोन्नति गर्दै मर्मत सभार गरिनेछ। यस्ता सडकहरूलाई बाह्र महिना सञ्चालन गर्न सकिने बनाइनेछ।
७१. गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवनको निर्माण कार्य सम्पन्न गरी आगामी वर्षमा नयाँ भवनबाटै प्रशासनीक कार्य संचालन गरिनेछ।
७२. सबै ग्रामीण सडकहरूको दिगो रूपमा व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ। गाउँपालिका भएर जाने बेनी -जोमसोम-कोरला सडक तथा मोटेरेवल पुलहरू समयमानै पूरा गराउनको लागि सम्बन्धित निर्माण व्यवसायी तथा सरोकार निकायहरूलाई घच्चच्याइनेछ।
७३. गाउँपालिकाको मुख्य पेशाको रूपमा रहकोलाई समुन्नत बनाउन कृषि पेशा सिँचाईलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ। स्याउ तथा अन्य वालीहरूका लागि सिँचाई अनिवार्य सर्त हो। त्यसैले गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सिँचाई पूर्वाधार विकासमा विशेष जोड दिइनेछ। सबै परम्परागत कुलोहरूको मर्मत सभार गरिनेछ। सबै खेतीयोग्य जमिनमा सिँचाई सुविधा पुर्याउने स्थानीय सरकारको नीति रहनेछ।
७४. गाउँपालिकाका परम्परागत घरहरूलाई संरक्षण गर्दै नयाँ घरहरूका लागि अनुमति दिने स्थानीय सरकारको नीति रहनेछ। नयाँ घरहरू निर्माण गर्दा भवन निर्माण सम्बन्धी नेपाल सरकारको मापदण्ड तथा यस गाउँपालिकाको नक्सापास सम्बन्धि मापदण्ड, २०७५ को अवलम्बन गर्ने नीति लिइनेछ। नयाँ बनाउने घरहरूको लागि घरधनीहरूको अनिवार्य रूपमा नक्सापास गर्नुपर्नेछ भने आगामी आर्थिक वर्षभरीमा यस गाउँपालिका भित्र रहेका पुराना घरहरूका लागि घर नम्बर प्रदान गरी अभिलेखिकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता प्रदान गरी सो सम्बन्धी कार्य पूरा गरिनेछ।
७५. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र निजी तथा अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रबाट लघू तथा साना जलविद्युत उत्पादन गर्न प्रोत्साहित गरी सहयोग तथा समन्वय गरिनेछ।
७६. आगामी आर्थिक वर्षमा सडक वृत्ति तथा अन्य प्रयोजनको लागि सौर्य तथा बैकल्पिक ऊर्जाको उत्पादन गर्नको लागि सम्बन्धित निकायहरूमा समन्वय गरिनेछ।
७७. ढुम्बातालमा सौर्य ऊर्जा प्रविधि जडान गरी नमूना पर्यटकीय क्षेत्र बनाउने सम्बन्धमा गाउँपालिकाले विगतका वर्षहरूबाट नै कार्यक्रमहरू लागू गरिरहेको छ। ढुम्बा ताललाई मुस्ताड भ्रमण गर्ने पर्यटकहरूको लागि अनिवार्य गन्तव्य बनाई तिनीहरूको बसाई लम्ब्याउने गरी तालको समग्र व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ। तालको व्यवस्थापनमा आवश्यकताको आधारमा खर्च गर्ने र उक्त तालको आम्दानी पनि गाउँपालिकामा ल्याउने गरी प्रकृया मिलाईनेछ।
७८. यस गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा सञ्चार सुविधा पुगेको विद्यमान अवस्था रहेकोछ। सबै वडा कार्यालयहरूमा विद्युतीय माध्यमबाट सूचनाहरू आदानप्रदान भईरहेकोछ। आगामी आर्थिक वर्षबाट वडा कार्यालयहरूको राजस्व तथा कर संकलन प्रकृया समेत विद्युतीय माध्यमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
७९. गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयले आफ्नै वेभसाइट तथा मोबाइल एप्लीकेशन सञ्चालनमा ल्याएकोछ। सबै जनसरोकारका सूचनाहरू वेभसाइटमा अपलोड गरी सर्वसाधारणको पहुँचमा पुर्याइनेछ। जनप्रतिनिधिहरूलाई समेत सामाजिक सञ्जालको प्रयोग मार्फत् सूचनाहरू आदान प्रदान गर्न आवश्यक तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ। जिल्लामा रहेका सबै पत्रकारहरूसँग समन्वयात्मक रूपमा सूचनाहरूको पहुँच पुर्याइनेछ।

अध्यक्ष महोदय,

८०. अब म आगामी आर्थिक वर्षका लागि वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा गाउँपालिकाले अंगिकार गर्ने नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

८१. यस गाउँपालिका क्षेत्रमा पाइने जैविक विविधताको संरक्षणमा विशेष जोड दिइनेछ। नाङ्गा भू-भागलाई वृक्षारोपण गर्ने तथा कालीगण्डकीको कटान न्यूनीकरणका लागि संघीय तथा प्रदेश सरकारको सहयोगमा कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ। जोमसोममा निर्माण शुरु भएको बृहत **कालीगण्डकी तटबन्धन**को कार्य यसै वर्षमा पूरा गरिनेछ।
८२. जलाधार तथा पानीढलोको संरक्षणका लागि योजनाहरू बनाइ लागू गरिनेछ। अन्नपूर्ण संरक्षण आयोजनाको समेत समन्वयमा जिल्ला समन्वय समिति, मुस्ताङ तथा अन्य गाउँपालिकाहरूको संलग्नतामा कालीगण्डकी नदीमा रहेको नदीजन्य पदार्थहरूको उपयोग गर्नको लागि **वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA)** का लागि पहल गरिनेछ। आगामी आ.व.मा सो को लागि गाउँपालिकास्तरबाट प्रारम्भिक वातावरणीय अध्ययन (IEE) गर्न बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ।
८३. दीगो विकास लक्ष्यलाई मध्यनजर गर्दै गाउँपालिका क्षेत्रभित्र प्रदूषण नियन्त्रण गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरूको तर्जुमा गरी लागू गरिनेछ।
८४. जलवायु परिवर्तनबाट श्रृजित समस्याहरूको न्यूनीकरणका लागि जनचेतना अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू तय गरी लागू गरिनेछ। फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि दीगो र भरपर्दो व्यवस्था मिलाइनेछ।
८५. जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण कार्यका लागि **विपद् व्यवस्थापन कोष तथा आकस्मिक कोष**को व्यवस्था गरी प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ। यस गाउँपालिका क्षेत्रमा विपद् व्यवस्थापनका लागि सामाग्रीहरूको व्यवस्था गरिनेछ। यस कार्यका लागि जिल्लाका सबै सुरक्षा निकायहरू तथा अन्य सरोकारवाला संस्थाहरूसँग सहकार्य गरिनेछ।
८६. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र विपदबाट हुने जनधनको क्षति न्यूनीकरण गरी विपद व्यवस्थापनको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन स्थानीय विपद जोखिम न्यूनीकरण रणनीतिक कार्ययोजना र विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागू गरिनेछ।

अध्यक्ष महोदय,

८७. अब म आगामी आर्थिक वर्षका लागि संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह तथा सुशासनका क्षेत्रमा गाउँपालिकाले अंगिकार गर्ने नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्दछु।

संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह तथा सुशासन

८८. निर्वाचित जनप्रतिनिधीहरूलाई **समय सापेक्ष सीप विकास तथा सूचना प्रविधिको प्रयोग** सम्बन्धमा प्रशिक्षित हुने कार्यक्रमहरूको आयोजना गरिनेछ। विभिन्न सरकारी कामकाज सम्बन्धी विद्यमान नीतिगत तथा कार्यसम्पादन सम्बन्धी प्रशिक्षण कार्यक्रमहरूको आयोजना गरिनेछ।
८९. गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सडक बत्तीहरूको सञ्चालन एवम् व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई नियमित गरिनेछ।
९०. जनताका लागि सेवा प्रवाह गर्ने कर्मचारी संयन्त्रको **क्षमता अभिवृद्धि** गरी कार्यसम्पादनलाई चुस्त दुरुस्त पारिनेछ। कर्मचारीहरूका लागि सूचना प्रविधिको प्रयोग तथा सीप विकास सम्बन्धी तालीमहरूको आयोजना गरिनेछ। क्षमता विकास सम्बन्धी पुनर्ताजगी तालीम तथा अध्ययन भ्रमणका कार्यक्रमहरू समेत आयोजना गरिनेछ।
९१. **कर्मचारीहरूको उत्प्रेरणा अभिवृद्धि** गराउने, मनोबल उच्च पार्ने र त्यसको माध्यमबाट सेवाप्रवाहमा प्रभावकारिता ल्याउनका लागि कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ। अतिरिक्त समयमा कार्यालयमा काम गरे बापत कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन भत्ता लागू गर्ने सम्बन्धी कार्यविधिलाई थप वैज्ञानिक बनाईनेछ। कोरोना संक्रमणको न्यूनीकरण सम्बन्धमा प्रत्यक्ष संलग्न कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूको लागि सङ्घीय कानून बमोजिम जोखिम भत्ताको व्यवस्था मिलाइनेछ।
९२. सबै **वडा कार्यालयहरू**लाई थप व्यवस्थित गरिनेछ। आवश्यक फर्निचर तथा विद्युतीय सामाग्रीहरूको अपुग नहुने गरी प्रवन्ध गरिनेछ। अधिकांश वडा कार्यालयहरूको आफ्नै भवन बनिस्केको अवस्थामा सबै वडाहरूमा नागरिक वडापत्र राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

९३. वडा कार्यालयहरूले आआफ्नो **वार्षिक कार्ययोजना** बनाई लागू गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ। आर्थिक वर्षको अन्त्यमा मात्र कामको चाप पर्ने, अन्य महिनाहरूमा न्यूनतम काम हुने प्रथाको अन्त्य गरिनेछ। गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयबाट हुने सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।
९४. आजको प्रविधिको युगमा सेवा प्रवाहलाई पनि प्रविधिमा आधारित बनाउनै पर्ने हुन्छ। वडा कार्यालयहरूमा इन्टरनेटको पहुँच पुगिसकेको अवस्थामा अबको सेवा प्रवाह प्रविधिमा आधारित हुनुपर्दछ। यस सम्बन्धमा चालू आर्थिक वर्षबाटै केही कार्यहरू सुचारू भएकोमा सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्ने तर्फ थप कार्यक्रमहरू लागू गर्दै लगिनेछ।
९५. सबै वडा कार्यालयहरूलाई गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयसँग विद्युतीय सूचना प्रविधिबाट जोडिएकोछ। आवश्यकता अनुसार गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयबाट सोझै वडा कार्यालयहरूलाई समन्वय गर्न सकिने व्यवस्था मिलाईनेछ।
९६. यस गाउँपालिकाद्वारा विनियोजन गरिएको बजेटको अधिकतम उपयोग हुने प्रवन्ध गरिनेछ। आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा मितव्ययीता कायम गरिनेछ। सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, आयोजना स्थलमा होडिड बोर्ड राख्ने जस्ता सुशासन प्रवर्धनका सूचकहरूको प्रयोग अनिवार्य रूपमा गरिनेछ।
९७. **आन्तरिक लेखापरीक्षण**लाई प्रभावकारी बनाई बेरुजू कम हुने गरी खर्च गर्ने परिपाटी मिलाइनेछ। बेरुजू फछ्यौटको कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ।
९८. माथि उल्लिखित नीतिहरूको कार्यान्वयन गर्नको लागि आवश्यकता अनुसार गाउँपालिकाले आवश्यक कानून बनाई लागू गर्नेछ।
९९. आगामी आर्थिक वर्षको लागि नीति तथा कार्यक्रमहरू निर्माण गर्नको लागि प्रत्यक्षरूपमा महत्वपूर्ण सल्लाहसुझाव दिनुहुने गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्षज्यूहरू, विषयगत समितिका सदस्यज्यूहरू, कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरू र सबै कर्मचारीहरूमा धन्यवाद व्यक्त गर्दछु। साथै, अप्रत्यक्ष रूपमा सल्लाह सुझाव दिनु हुने सबै गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू, राजनीतिक दलका नेता साथीहरू, घरपझोडवासी दाजुभाइ दिदिबहिनीहरूमा समेत कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु।
१००. आगामी आर्थिक वर्षका लागि यस सभामा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिरहँदा सदैव मार्गदर्शन तथा उत्प्रेरणा प्रदान गर्नुहुने निवर्तमान प्रतिनिधि सभा सांसदज्यू, गण्डकी प्रदेश सभामा प्रतिनिधित्व गर्नु हुने सबै माननीय सांसदज्यूहरू जिल्ला समन्वय समिति, मुस्ताङलाई हार्दिक धन्यवाद र आभार प्रकट गर्दछु।
१०१. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ का नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट यस गाउँपालिकामा महत्वपूर्ण योगदान पुग्ने विश्वास लिएको छु। उल्लिखित नीतिहरूको कार्यान्वयनका लागि गरिमाय गाउँसभाका सबै सदस्यज्यूहरू, कर्मचारीहरू, आम जनता, बुद्धिजीवी तथा सबै सरोकारवाला घरपझोडवासीको साथ र सहयोगको अपेक्षा लिएकोछु। सरोकारवाला सबैको साथ र सहयोगले नै घरपझोड गाउँपालिकाको **"समावेशी, सामाजिक रुपान्तरण, प्रकृति संरक्षण र संस्कृति :कृषि, पर्यटन, पर्यावरण, पूर्वाधार, घरपझोडको समृद्धि"** भन्ने नारालाई व्यवहारमा उतार्न सक्तियो भने **"समृद्ध नेपाल : सुखी नेपाली"** को राष्ट्रिय उद्देश्य प्राप्तिसमा सहयोग पुग्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु।
धन्यवाद !

प्रस्तुतकर्ता

आस बहादुर थकाली

अध्यक्ष

घरपझोड गाउँपालिका, मुस्ताङ

परमपूजादि गाँउ सम्रा